

Aleg. 90.

Sprawozdanie

komisji prawniczej o wniosku Wydziału krajowego z dnia 17. Listopada 1893 L. 30.777 dotyczącym przyznania technikom dyplomowanym i kandydatom notaryalnym prawa wybierania Radnych miejskich we Lwowie i Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Ustawami krajowymi z dnia 30. stycznia 1890 Nr. 21 i 22 dz. u. kr. przyznano technikom dyplomowanym i kandydatom notaryalnym czynne prawo wyborcze do Sejmu i Rad gminnych. Ustawy te jednak nie zmieniły statutów stołecznych miast Lwowa i Krakowa, i w tych miastach wymienionym osobom i dotąd czynne prawo wyborcze do Rad miejskich z tytułu osobistej kwalifikacji nie przysługuje.

Petycja Towarzystwa politechnicznego we Lwowie o przyznanie technikom prawa wybierania do Rad miejskich także we Lwowie i Krakowie, na zeszłej sesji Wys. Sejmu nie przysłała na porządek dzienny, i na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 20. maja 1893 została przekazana Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

W skutek tego Wydział krajowy sprawozdaniem z dnia 17. listopada 1893, L. 30.777 przedłożył Wys. Sejmowi dwa projekta do ustaw zmieniających statuta miasta Lwowa i Krakowa w kierunku ową petycją żądanym, wydanym już ustawom krajowym z dnia 30. stycznia 1890 Nr. 21 i 22 dz. u. kr. zupełnie odpowiadającym,

Komisya prawnicza, której Wys. Sejm uchwala z dnia 10. stycznia 1894, L. S. 25 sprawozdanie Wydziału krajowego do zbadania przekazała, była wprawdzie zdania, że jakkolwiek wydawanie i zmiana statutów miejskich należy wyłącznie do kompetencji ustawodawstwa krajowego, — to przecież tam gdzie chodzi o zmianę statutów miast stołecznych kraju należało by pierwszej zasięgnąć zdania tak poważnych korporacji, jakimi są reprezentacye tych miast, zwłaszcza gdy §. 42 lit. a statutu miasta Lwowa i §. 64 l. 1 statutu miasta Krakowa radzie miejskiej nadaje prawa obradowania nad zmianą statutu i uchwalania wniosków do takich zmian.

Z uwagi jednak, że w ubecnym przypadku chodzi o stosunkowo drobne zmiany statutów, nie mogące mieć stanowczego wpływu na skład reprezentacji miejskich, — z dalszej uwagi że w obec słuszności żądań techników i kandydatów notaryalnych wątpić nie można, że reprezentacye miast Lwowa i Krakowa nie odmówiły by im czynnego prawa wyborczego, — z uwagi

nareszcie że zapytywanie Rad miejskich Lwowa i Krakowa o ich zdanie przewlekało by załatwienie sprawy przynajmniej na rok jeden, Komisya prawnicza sądziła, że w tym przypadku można przystąpić do merytorycznego załatwienia sprawy bez poprzedniego wysłuchania zdania reprezentacyi miast stołecznych.

Co do rzeczy samej, komisya podziela w całości zdanie Wydziału krajowego, że po wydaniu ustaw krajowych z dnia 30 stycznia 1890 Nr. 21 i 22 dz. u. kr. przyznających technikom dyplomowanym i kandydatom notaryalnym z tytułu osobistej kwalifikacyi czynne prawo wyborcze do reprezentacyi gminnych w całym kraju, nie można tym osobom odmawiać tego prawa w miastach stołecznych, gdzie największa ich liczba i najpoważniejsi reprezentaci ich stanów są zamieszkalni.

Komisya zgadza się przeto na wnioski Wydz. kraj., uważa jednak za potrzebne pochylić niektóre zmiany stylistyczne. Mianowicie sądzi komisya że w obydwóch projektach do ustawy należy opuścić słowa „bez względu na opłatę podatków“.

W ustawie z dnia 30 stycznia 1890 słowa te musiały być umieszczone, bo ta ustawa jest dodatkiem do §. 1 ust. 2. ordynacyi wyborczej dla gmin, który to ustęp obejmuje tylko takich wyborców, którzy bez względu na opłatę podatków mają prawo głosowania przy wyborze rad gminnych. Ustawy obecnie projektowane jednak stanowiąc dodatki do §. 1 ordyn. wyb. dla miasta Lwowa i §. 22 statutu miasta Krakowa, te paragrafy zaś obejmują nie tylko przynależnych do gminy ale także uczestników gminy; uczestnikiem gminy zaś jest tylko ten, kto podatek w gminie opłaca (§. 3 statutu krakowskiego i §. 8 statutu lwowskiego); uczestnik więc musi podatek opłacać, nie można zatem o nim powiedzieć, że ma prawo głosowania bez względu na opłatę podatku.

Aby zaś usunąć wszelką wątpliwość co do pytania, do jakiej kategorii wyborców ustawa techników i kandydatów notaryalnych zalicza, umieszcza komisya przy cytowaniu §. 1 ust. 2 ordynacyi wyborczej dla Lwowa „lit. g“, a tak samo przy cytowaniu §. 22 statutu krakowskiego „lit. g“ gdzie jako wyborcy z tytułu osobistej kwalifikacyi wymienieni są adwokaci, notaryuszy, doktorowie fakultetów itp.

Komisya w art. I projektowanych ustaw dodała także ustęp: „jeżeli te osoby są obywatelami Państwa austriackiego“; dodatek ten jest potrzebny ze względu na to, że także uczestnicy gminy do głosowania są dopuszczeni, a uczestnikiem być może także obokrajowiec, który nigdy prawa głosowania mieć nie może.

Na końcu należało w ustawie dla miasta Krakowa oznaczyć, w którym kole wyborczem nowi ci wyborcy mają głosować.

Komisya wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone pod A i B projekta do ustaw.

Lwów dnia 19. stycznia 1894.

Przewodniczący:
Z o l l w. r.

Sprawozdawca:
Fruchtman w. r.

A.

U s t a w a

z dnia . . . . . zawierająca dodatek do §. 1. ordynacyi wyborczej dla gminy król. stoł. miasta Lwowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Prawo wybierania Radnych miejskich mają z pomiędzy przynależnych do gminy i uczestników, oprócz osób w ust. 2. lit. *g* §-fu 1. ordynacyi wyborczej dla gminy król. stoł. miasta Lwowa z dnia 14. Października 1870 Dz. u. kr. Nr. 79 wymienionych także:

a) technicy, którzy studia swoje w jednej z wyższych szkół technicznych austriackich ukończyli i tamże egzamin dyplomowy lub egzamina państwowe z dobrym skutkiem złożyli;

b) kandydaci notaryalni, którzy posiadają wszystkie warunki do uzyskania posady notaryalnej ustawą przepisane;
jeżeli te osoby są obywatelami Państwa austriackiego.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

B.

U s t a w a

z dnia ..... zawierająca dodatek do §. 22. i 32. prowizorycznego statutu dla król. stoł. miasta Krakowa.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Prawo głosowania na radeów miejskich mają oprócz osób w §. 22. lit. g. prowizorycznego statutu dla gminy król. stoł. miasta Krakowa z dnia 1. Kwietnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 7, wymienionych, także:

a) technicy, którzy studia swoje w jednej z wyższych szkół technicznych austriackich ukończyli i tamże egzamin dyplomowy lub egzamina państwowe z dobrym skutkiem złożyli;

b) kandydaci notaryalni, którzy posiadają wszystkie warunki do uzyskania posady notaryalnej ustawą przepisane, jeżeli te osoby są obywatelami Państwa austriackiego.

Ci wyborey umieszczeni będą w pierwszym kole wyborem (§. 32. statutu dla kr. stoł. miasta Krakowa z dnia 1. kwietnia 1866. Dz. u. kr. Nr. 7).

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.